

21. februar 1973 blev der afholdt grønlandsk digteraften på Københavns hovedbibliotek. Tidsskriftet bringer her nogle af denne aftenes digte og sange.

Ravnen, der havde en vildgås til kone

Digt fra Angmagssalik. Ved Jens Rosing.

Der var engang en tosset ravn, der havde en gås til kone. Da gæssene om efteråret skulle drage bort, ud over havet, ville ravnen med på den lange rejse. Hans svogre sagde gentagne gange til ravnen: „Dig kan vi ikke tage med, for du kan overhovedet ikke klare rejsen,“ men da ravnen ikke ville høre på deres formaninger, sagde gaserne til hinanden: „Jo, det er udmærket, lad ham blot drage med, og når vi er kommet langt ud over havet og han bliver træt, sætter vi os på havet og lægger os tæt op ad hinanden, og når han så sætter sig for at hvile – spreder vi os pludselig.“

Endelig en dag lettede gæssene, og ravnen fulgte med. Man havde fløjet længe ud over havet, da ravnen skræppede op: „Slå jer sammen, slå jer sammen.“ Svogrene satte sig og lagde sig tæt op ad hinanden, ravnen satte sig på ryggen af gæssene for at puste ud. Men bedst som ravnen satte sig til rette for at hvile, spredtes gæssene ud til alle sider, og ravnen faldt i vandet.

Ravnen havde dog åndsnærværelse nok til at istemme en sang:

Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
Vá-vá
Vandet når mig allerede til mine drabelige fødder
Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
Vá-vá
Vandet når mig allerede til mine kraftige ankler
Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
Vá-vá
Vandet når mig allerede til mine svulmende lægstykker
Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
Vá-vá
Vandet når mig allerede til mine tykke lår
Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
Vá-vá



Vandet når mig allerede til mit brede skræv
 Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
 Vá-vá
 Vandet når mig allerede til min store navle
 Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
 Vá-vá
 Vandet når mig allerede til mine vældige brystvorter
 Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
 Vá-vá
 Vandet når mig allerede til mine dybe armhuler
 Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
 Vandet når mig allerede til min tykke hals
 Hør, jeg er faldet i vandet, hal mig dog op
 Vandet når mig allerede til min kraftige hage.

Og ravnens sidste strofe sprang i en vældig boble – Vá-Vá-Vá, da vandet også nåede den over munden.

Ravnen sank i dybet, og imens fortsatte vildgæssene deres lange rejse, ud over havet.

Tánôq

RASMUS LYBERTH:

únuit ilāne - en gang en aften

en gang en aften sidder jeg alene
sidder alene med mine tanker
mine tanker er hos mit land
mit land
der er langt langt væk
herfra mod det store nord
ved dette land
er mine kære forældre
søskende og venner
når mine tanker
får mine tårer
til at falde
er det ligesom
jeg ikke kan komme til at
gense mit land
for der er jeg født
opvokset og elsker landet

det jeg husker bedst er
når solen er ved at gå ned
ved vores lille by
og det store hav – der er spejlblankt –
og med sine isfjelde hist og her
og når fars lille båd kommer
kommer tårerne af glæde
for så ved vi
at der er mad igen
til de kommende dage
– men det jeg aldrig vil glemme er
dengang
da jeg skulle afsted
min far med tårer i øjnene
sagde til mig
min kære søn – pas på –
når du kommer til udlandet

–
men hvad laver jeg nu
ingen bolig
ingen steder at gå hen til
ingen venner
og kan ikke komme hjem
hjem til mit kære land
da jeg ikke har råd
–
nej – jeg kan aldrig glemme
glemme min fars ord
–
pas på – min kære søn –

únuit ilāne
kisimīpunga
erkarsautíka
ilagalugit

erkarsautíkame
túngáput
nunavnut
avangnârssuanītumut

tássanime íput
angajorkāka
katángutit
ikíngutínguákalo

erkarsarneruvme
kuvdlíka kûgtílerângagit
sôrdlulusôk
nunaga takorkingnavêrdlugo

tássanime inúngorama
perordlungalo
nunalo asalerdlugo

erkaimanerpârtamame
angnerssarât
sekernup
igdlokarfínguarput
tarrílerângago
samûnalo imak
katsorulôrdlune
sikorasârtok
atâtamalo piniutíngua
samángânik nuigângat
nuánârnermik kuvdlivut
kûgtaraut
nalúngínavtigume
uvdlunut aggersunut
inûssutigssakalerdluta

puigúngisáinagkamale
angnerssarât
autdlalerdlunga
atâtama kuvdlilivdlune
okarfigingmanga
ernínguarajâ
mianerssorina
nunanut avdlanut
piguvit

kisiánile mâne
mânákut suvunga
najugakarnanga
ikíngutekarnanga
sulivfekarnanga
angerdlarsínaunangalo nunavnut
akigssakángínama

ilame atâtama
okausê puigornek
saperpáka

mianerssorina
ernínguarajâ

ERIK LYBERTH:

aput sujugdlek - Den første sne

Nu daler sneen atter ned,
den rene, stille sne.
Og vore fjelde har iført sig kapper
og siger: Velkommen, du efterår.

Du fine, hvide sne,
lad du udslette mine gamle spor,
og hjælp mig så at jævne mine veje,
for jeg forvilder mig så tit i gale spor.

aperkilerpok kingumut nunarput,
apúmik, minguitsumik, nipaitsumik.
tamássa ássugkersulerput kákavut,
ukiamik tikitdluarkussigamik.

aput kakortok minguitsutit,
tumíka pisokalissut matôrigit,
manigsarugdlo āma avkutigssara,
nalulivigtaravko avkutigssara.



TRÆSNIT AF HANS LYNGE

MALIK HØEGH:

nalunaerasuartaut tokuvok - telegrafen er død

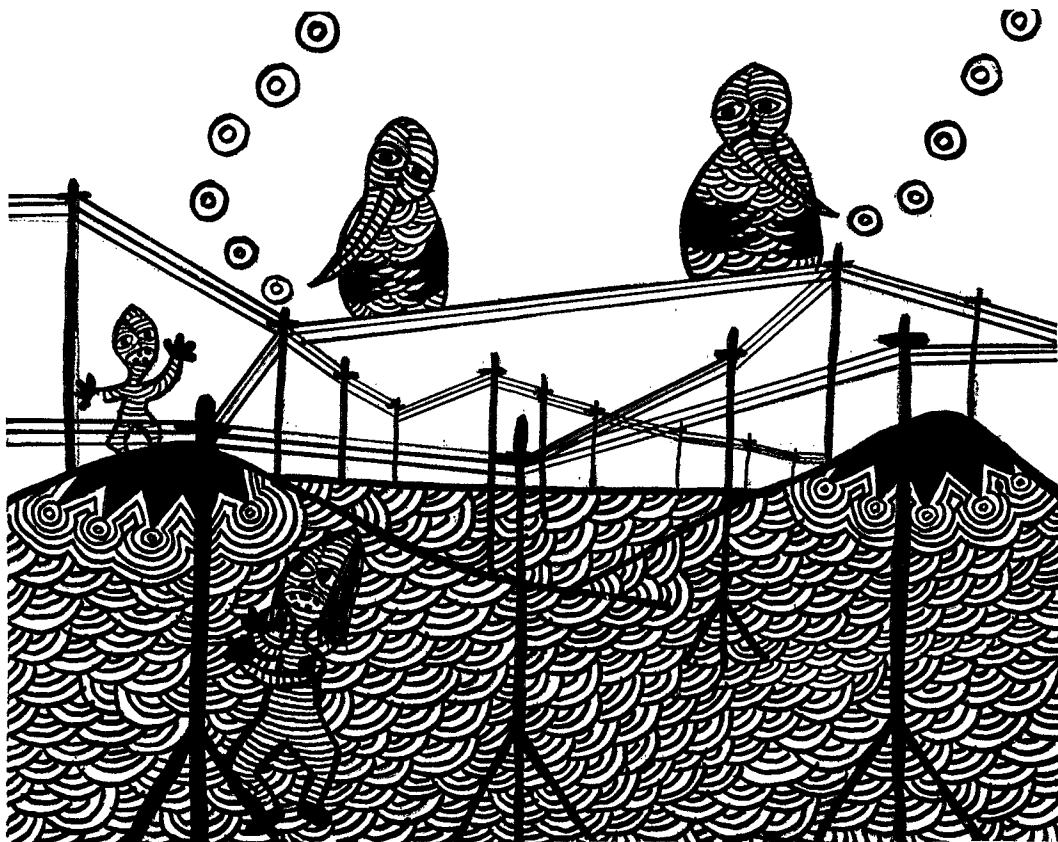
náparuterpagssuit
akornáne
Inugsukasiup kâvane
K'akortume
silagtorpunga sujugdlermik
silagtorpunga okartutit:

ingnâtdlagíssap avkurai
agtúsanagit
ingnâtdlagíssap avkurai
tigúsanagit
kupínguatdlagkuvit tokúsautit
taserkersume nungúsautit.

nalunaerasuartaut tokuvok
atássutaerúpugut.
silarssuak kanok piva,
silarssuak erkigsiva?

store master
blandt dem
på toppen af Inugsukasik
i K'akortok
kom jeg til mig selv for første gang
kom jeg til mig selv da du sagde:

elektricitetens veje
må du ikke røre
elektricitetens veje
må du ikke tage
får du stød vil du dø
og gå til grunde blandt ødemarkens pytter.



TEGNING AF ARNAK' HØEGH

telegrafen er død
forbindelsen afbrudt.
hvad beslutter verden,
er der fred i verden?

Inugsukasik: et fjeld.
K'akortok: byen Julianehåb.

MALIK HØEGH:

iluvnut pulavdlunga - kravle ind i mit indre

mâne igsiavunga
erkarsalersardlunga,
mâne iluvnut pulavdlunga
påssissalernerpara?:
alissutit pissûjumanatit
– ilerasûtekaravit.
kasussutit inûjumanatit
– kináussusekángínavit.

tauvalo nasigpunga,
alákarusûmerama.
āma tauva aterpunga,
uterkigkusûmerama.
inime kutdlek ikumavok,
akisugfekarane ...
ímame kajak pusingavok,
kangarssuak tigdlerama!

jeg sidder her
og tankerne går,
mens jeg her kravler ind i mit indre
mon jeg så begynder at forstå?:
du fjerner dig for ikke at være skyldig
– fordi du har samvittighedsnag.
du er træt og ikke vil leve
– fordi du ingen identitet har.

og derpå gik jeg til fjelds,
da jeg fik lyst til at se ud over landet.
og så gik jeg ned igen,
da jeg fik lyst til at komme tilbage.
i værelset brænder en lampe,
uden at skinne på noget ...
i vandet er en kajak med bunden i vejret,
længe siden jeg har åndet!



TEGNING AF AKA HØEGH

ARK'ALUK LYNGE:

Ode til danaiderne

(Om danskernes „udsendtisme“ i Grønland)

Forbandede bæster
nu ved jeg det med sikkerhed
– fortidens fejl
 effektiv eksportproduktion
 moderne samfund i Grønland
alle disse officielle Grønlandsoptimister
som privat er kyniske
og ikke tror en døjt på det hele
 statstilskud er det samme som et erhvervsliv
 realisme realisme
sådan et mummespil –

Nu ved jeg det
Jeg ved at dansk kolonialisme skjuler sig i
ministerier (hverken under krigs eller justits)
men under Grønlands
Inhuman humanistisk imperialisme
kold krig mod kulden
– når man erhverver områder i et land
 med fremmed sprog, sæder og forfatning
 så begynder vanskelighederne
 og der skal stor lykke og store evner til at bevare dem
 Det bedste og virksomste middel vil være at erobreren
 personlig bosætter sig i det nye land –

Apostel Hans Egede sagde: BIBLEN er mit våben
Kongen af Danmark sagde: PENGE er mit våben
– enten må man vinde menneskene for sig
 eller også må man udrydde dem –

Grønland
danaidernes kar
ganske umættelig af
udsendt svin

udsendt kræ
udsendt kloakrør
udsendt kolonialisme
– udsendtisme

Grønland –
vi er afladskræmmernes kiste
– når pengene i Grønland klinger
 langsomt min sjæl ud af Grønland punger –

Jeg ved det
Thulefolket forjaget
strategisk

Qutdligssat
kasseret
uøkonomisk

Den grønlandske torsk
kasseret
urentabel
Den grønlandske grønlander
kasseret
ukvalificeret

grønlandsk sjæl
grønlandsk kultur
mangler

ny sjæl
ny kultur
kasseret
urbaniseret

Grønland du er bundløs
grønlander du falder bundløst
– skader man nogen
 skal man gøre det så grundigt
 at man ikke behøver at frygte hævn –



SERIGRAFI AF BODIL KAALUND

Kalâtdlit-nunât –
du med dit forjættende, usande øgenavn – Grønland
får i ulveklæder
foroven bundfrossen
forneden bundløs
afladshandlernes klondyke
danaidernes hobby

Vi har den fornøjelse
at fylde dig tom
tom var du
tom er du
tom bliver du.

JENS GEISLER:

Befrielsen

kold hæver Grønland sig i nord
Hans Egede har skabt en ny koloni
han arbejder for skrællingernes vel
han er skrællingernes redningsmand

danskerne elsker skrællingerne
de er skrællingernes vejvisere
de leder dem fremad
for at skabe et nyt Grønland

danskerne er som solen
hvor de end skinner bliver der lys
hvor danskerne end går
der bliver skrællingerne befriet

Undertrykt

undertrykt
med hænderne i lommen
kigger han på byggeriet:
„ingen arbejde til mig
for doven,
fordrukken,
sorthåret,
hjulbenet,
fattigdom tegner mit tøj,
uduelighed hænger om mit hoved,
arbejdsløs
underbetalt i mit land,
hvor fremmede svømmer rundt i penge,
sorte gribbe på gennemrejse“
mørklagt horisont
intetsigende spyt
i morgen er der atter en gæld.

Mødet

*Hov, der kommer Nikolaj
Av for Søren, – her kommer kolonibestyreren
Jeg må hellere sige goddag
Jeg må vist hellere hilse på ham
Det er så synd for ham
Ak, den stakkelt
Han er nemlig arbejdsløs
Han arbejder så hårdt
Hvor må det være deprimerende
Det må ikke være rart
Bare drysse rundt
At være slæve af klokkeslettet
Det er godt, jeg har et godt job
Jeg er glad for, jeg ikke er fastansat*

...

Davs, Nikolaj. Hvordan har du det?
Goddag, hr. kolonibestyrer. Har du det godt?
Tak, jeg har det fint
Jeg har det udmærket
Ja-ja, den er god med dig
Bvadr –



TEGNING AF KRISTIAN OLSEN

JENS LYBERTH:

Det er s'gu synd I er Grønlændere

Arbejdsmand Nielsen, kontormand Larsen,
kontorchef Højen, sekretæren Frøken
og alle de andre
befinder sig på landets poster.

—
Hvorfor
er der ingen af os
der befinder sig på landets poster?

—
Jeg
en fuldmægtig Blær,
som kommer fra det høje ministerium
tillader sig herved at svare:

—
Du en almindelig Grønlænder
du som er ugidelig
du som er ansvarsløs
du som er dranker — efter statistik —
du som ingen skolegang har haft
du som ikke kan sproget dansk
kan ikke
befinde sig på landets poster.

—
Jeg
en almindelig Grønlænder
tillader sig herved at spørge
det høje ministerium:

De lovede – i sin tid –
at lære mig op i et fag.
Men udstødte mig straks,
fordi jeg ikke kunne sproget dansk;
– men i mine papirer skrev de,
at jeg aldrig mødte på arbejde.
– Men den sandeste sandhed var,
at jeg ikke ville være med til,
at gå hen til barakken
og hente min chef,
når han sov forlænge!

–
Og idag
tyve år efter
vil de ikke give mig en chance til.
Hvorfor kan jeg ikke få lov til at
befinde mig på en af landets poster?

–
Jeg
en fuldmægtig Blær,
som kommer fra det høje ministerium,
tillader sig herved at svare:

–
Jeg
en embedsmand,
må ikke give dispensation
til at give een mand en ny chance.

–
Jeg
en embedsmand,
har medlidenhed med jer –Grønlændere –.

–
Jeg
en embedsmand,
vil sige kort:

–
Det er s'gu synd I er
– Grønlændere.